

Jaarverslag

LEERPLICHT

Schooljaar 2023-2024

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
-----------	---

De leerplichtconsulenten	4
--------------------------	---

Visie op verzuim	5
------------------	---

Samenwerkingspartners Categorie Onderwijs	6
--	---

Scholen	6
---------	---

Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs PO en VO	6
---	---

Onderwijsinspectie	6
--------------------	---

Halt	6
------	---

Openbaar Ministerie & Raad voor de Kinderbescherming	6
--	---

Onderwijsconsulenten	6
----------------------	---

Samenwerkingspartners Categorie Zorg	7
---	---

GGD	7
-----	---

(Jeugd)hulpverlening en begeleiding	7
-------------------------------------	---

Samenwerking jongeren 17 en 18 jaar	7
-------------------------------------	---

Cijfers en toelichting	10
------------------------	----

Verzuim	10
---------	----

Absoluut verzuim	10
------------------	----

Relatief verzuim	10
------------------	----

Wettelijk verzuim	11
-------------------	----

Langdurig relatief verzuim	11
----------------------------	----

Luxe verzuim	12
--------------	----

Overig verzuim	12
----------------	----

(Strafrechtelijke) Routes oplossen verzuim	13
--	----

Halt-verwijzingen	13
-------------------	----

Processen-verbaal	13
-------------------	----

Andere vormen van onderwijs	14
-----------------------------	----

Vervangende leerplicht voor kinderen van 14 jaar of ouder (3a)	14
--	----

Vervangende leerplicht laatste schooljaar (3b)	14
--	----

Onderwijs in het buitenland (5c)	15
----------------------------------	----

Ander onderwijs voor kwalificatieplichtigen	15
---	----

Gedogen dat kwalificatieplichtigen tijdelijk geen onderwijs volgen	15
--	----

Vrijstellingen	16
----------------	----

Ongeschikt voor school wegens lichamelijk of psychische gronden	16
---	----

Bezwaar tegen de richting van de school	17
---	----

Maatwerk contacten	17
--------------------	----

Terugblik	8
-----------	---

Focus steeds meer op leerrecht	8
--------------------------------	---

Herdefiniëren van de doelgroepen	8
----------------------------------	---

Veranderende werkwijze	8
------------------------	---

Voortuitblik	9
--------------	---

Veranderende werkwijze verduurzamen	9
-------------------------------------	---

Samenwerking ketenpartners	9
----------------------------	---

Preventiecoach mboRijnland Alphen aan den Rijn	9
--	---

TOON	18
------	----

Doelgroepen van TOON	18
----------------------	----

Cijfers TOON	19
--------------	----

Thuiszitters	20
--------------	----

Risicoleerlingen	20
------------------	----

JIKP'ers	21
----------	----

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag Leerplicht en Leerrecht 2023-2024 van de gemeenten Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop. In dit verslag geven we een overzicht van de resultaten van het afgelopen schooljaar op het gebied van schoolverzuim, verleende vrijstellingen en de inspanningen van onze medewerkers van Team Leerlingenzaken. Daarnaast biedt het verslag inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen en uitdagingen die ons als gemeente en samenwerkende partners te wachten staan.

Het opstellen van dit jaarverslag is niet alleen een wettelijke verplichting, maar ook een waardevol instrument om te reflecteren op wat goed gaat en waar verbetering nodig is. Alle jongeren hebben recht op onderwijs, en samen met ouders, scholen, jeugdhulp en andere betrokkenen spannen we ons dagelijks in om dat recht te waarborgen. De inzet van onze leerplicht- en leerrechtconsulenten is daarbij van onschatbare waarde.

Een van de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar is de verschuiving van leerplicht naar leerrecht. Deze nieuwe benadering stelt de behoeften van de jongere meer centraal, met aandacht voor de obstakels die hun volledige deelname aan het onderwijs belemmeren. Een mooi voorbeeld hiervan is de oprichting van TOON (Traject Onderwijs en Ontwikkeling). TOON is het team dat jongeren ondersteunt die extra hulp nodig hebben om hun weg te vinden binnen het onderwijssysteem. Dankzij deze vernieuwde aanpak hebben we zichtbaar succes geboekt in het voorkomen van schooluitval en blijven we ons richten op de continue ontwikkeling van iedere jongere.

De cijfers in dit jaarverslag laten zien dat onze gezamenlijke inzet resultaten oplevert. We zijn dankbaar voor de enorme inzet van alle betrokken partijen. Zij spelen een cruciale rol in het creëren van een veilige en stimulerende omgeving waarin jongeren zich kunnen ontwikkelen en een kansrijke toekomst kunnen opbouwen.

Gert Jan Schotanus
Wethouder Onderwijs
Gemeente Alphen aan den Rijn

Tom de Kleer
Wethouder Onderwijs
Gemeente Nieuwkoop

De leerplichtconsulenten

De leerplichtconsulenten van team Leerlingzaken werken voor de gemeenten Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop. De kerntaak van de leerplichtconsulenten is toezicht houden op de naleving van de Leerplichtwet. De Leerplichtwet is een belangrijk instrument bij het beschermen van het recht op onderwijs. Het doel van de Leerplichtwet is dat jongeren de kennis en vaardigheden opdoen om in de toekomst voldoende zelfredzaam te zijn in de samenleving.

Leerplicht en kwalificatieplicht

Volledige leerplicht geldt voor kinderen van 5 tot en met 16 jaar. Direct na de leerplicht begint de kwalificatieplicht. Met een startkwalificatie hebben jongeren meer kans op een baan met toekomstperspectief. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo-niveau 2 of hoger. De kwalificatieplicht eindigt als de leerling een startkwalificatie heeft behaald of 18 jaar is geworden.

Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

De leerplichtconsulenten handelen meldingen van schoolverzuim af volgens de MAS. Bij de aanpak van schoolverzuim is het belangrijk dat snel stappen worden gezet om (langdurige) schooluitval te voorkomen. Een methodische aanpak en duidelijkheid over wie wat doet in welke fase helpt daarbij. De MAS beschrijft in een stappenplan vier routes bij meldingen van ongeoorloofd verzuim: vrijwillige jeugdhulp, Halt-straft, dwang in civielrechtelijk kader en dwang in strafrechtelijk kader. Bij verzuim met achterliggende problematiek staat de inzet van jeugdhulp voorop. De MAS is ontwikkeld door Halt, OM, Ingrado en Raad voor de

Kinderbescherming. En werkt met het motto: een lichte aanpak waar kan en zwaar(der) waar het nodig is, maatwerk dus.

Rol van de Leerplicht-administratie

De leerplichtadministratie controleert via DUO welke kinderen of jongeren op dat moment geen schoolinschrijving hebben (absoluut verzuim) en zet de eerste acties uit. Controle hierop is van wezenlijk belang en moet frequent plaatsvinden om leerlingen in beeld te houden. Ook is de leerplichtadministratie de eerste schakel bij het aannemen, beoordelen en doorzetten van meldingen dat jongeren de school niet bezoeken (relatief verzuim). Deze meldingen worden gedaan door de scholen. Daarnaast meldt de leerplichtadministratie leerlingen met een beroep op vrijstelling vanwege een lichamelijke of psychische beperking aan bij de onafhankelijke arts.

De leerplichtconsulent buigt zich niet alleen over schoolverzuim, maar kijkt ook breed naar wat er verder speelt in een gezin.

Visie op verzuim

Aanhoudend schoolverzuim kan de ontwikkeling van een kind ernstig bedreigen. Leerplichtconsulenten zetten daarom tijdig de juiste interventies in om ervoor te zorgen dat ieder kind met zorgwekkend verzuim een passende plek in het onderwijs krijgt. Waar nodig schakelen ze vroegtijdig (jeugd)hulp in of zorgen voor passende aanpassingen. Zo beschermen we het recht op onderwijs en ontwikkeling voor alle kinderen. Hierbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Het doel is terug-/toeleiding naar een passend onderwijsprogramma
- Vroegsignalering en inzet van (jeugd)hulp bij verzuim staat voorop
- Ketensamenwerking draagt bij aan een effectieve aanpak van schoolverzuim

Doel terug-/toeleiding passend onderwijs

Het volgen van onderwijs is essentieel voor de ontwikkeling van een kind en voor het verwerven van een goede plek in de maatschappij. Desgevraagd denken de leerplichtconsulenten mee in risicoleerlingen. Dit betreft casuïstiek waarin wellicht geen sprake is van ongeoorloofd verzuim, maar wel van veelvuldig geoorloofd verzuim of problematiek waardoor de kans op uitval groot is. Ook dit draagt bij aan onze preventieve taak: we willen schooluitval voorkomen en eraan bijdragen dat zoveel mogelijk jongeren een diploma halen. Als een kind twee

maanden thuis zit zonder passend onderwijs en/of zorgtraject dan neemt leerplicht de procesregie om aan te sturen op een oplossing.

Vroeg signalering en inzet van gepaste hulp

De leerplichtconsulent buigt zich niet alleen over schoolverzuim, maar kijkt ook breed naar wat er verder speelt in een gezin. Zo is schoolverzuim vaak een signaal voor achterliggende problematiek. Is er sprake van bredere problematiek dan verwijst de leerplichtconsulent naar een ketenpartner voor gepaste hulp. Op deze manier werkt leerplicht preventief: we willen de oorzaken van schoolverzuim verhelpen en hopen te voorkomen dat jongeren zich moeten melden bij het Serviceplein als ze volwassen zijn.

Ketensamenwerking

Het doel van de ketensamenwerking is zorgen dat er een efficiënte, effectieve en sluitende aanpak ontstaat, waarbij informatie wordt gedeeld en de verschillende partners niet langs elkaar heen werken. De leerplichtconsulent vervult in de gezamenlijke aanpak een schakelrol en neemt het initiatief voor een adequaat vervolg op verzuimmeldingen. Zijn er meerdere ketenpartners bij een gezin betrokken dan kan de leerplichtconsulent de regie op zich nemen zolang de schoolgang nog niet is hersteld. Gaat een jongere weer naar school maar is er nog wel sprake van hulpverlening, dan wordt de regie vanuit de leerplichtconsulent overgedragen aan de hulpverlenende partnerorganisatie.

Samenwerkingspartners

Categorie Onderwijs

Scholen

Meldplicht

De scholen hebben een meldplicht om vermoedelijk ongeoorloofd verzuim van >16 uur in 4 weken te melden bij leerplicht. Scholen melden ongeoorloofd schoolverzuim bij de leerplichtconsulent, waarna de consulent een onderzoek start naar de oorzaken van het verzuim. School is niet verplicht om minder aantal uur te melden onder de noemer overig verzuim, maar dit stimuleren wij wel. Ook bieden de leerplichtconsulenten preventieve gesprekken aan op de scholen voor voortgezet onderwijs. Hierdoor wordt de leerplichtconsulent vroegtijdig betrokken bij schoolverzuim en adviseert de leerplichtconsulent het kind, ouder(s)/verzorger(s) en de school. Als het verzuim leidt tot zorgen over een kind, dan vindt een zorgoverleg plaats op de

school. De leerplichtconsulent sluit aan om te informeren, adviseren en mee te denken om een plan op te stellen samen met de betrokken partners met als doel het verzuim terug te dringen en/of het zorgtraject te laten starten.

Zorgplicht

Scholen moeten ervoor zorgen dat een kind dat extra begeleiding en ondersteuning nodig heeft, altijd een passende onderwijs plek krijgt. Deze verplichting voor scholen heet zorgplicht. Dit geldt voor kinderen die op school zitten en kinderen die worden aangemeld. De school zoekt in overleg met de ouders een passende plek. Dit kan zijn: de eigen school; een andere gewone school als de school van keuze de benodigde hulp niet kan bieden; een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs.

Met de zorgplicht wil de overheid voorkomen dat kinderen van school naar school worden gestuurd. Bijvoorbeeld omdat er op de school van keuze geen passend onderwijs voor ze is.

Samenwerkingsverbanden

Passend Onderwijs PO en VO

Om ervoor te zorgen dat scholen met elkaar samenwerken zijn regionale samenwerkingsverbanden opgericht. Hierin werken gewone scholen en scholen uit het speciaal onderwijs samen. In onze regio werken wij voornamelijk met vier samenwerkingsverbanden samen. In de samenwerkingsverbanden maken besturen voor het regulier en speciaal onderwijs onder andere afspraken over: de basisondersteuning die reguliere scholen kunnen bieden; welke leerlingen geplaatst kunnen worden in het speciaal (basis) onderwijs en de verdeling van de ondersteuningsmiddelen. Voor de leerling is het belangrijk dat samenwerkingsverbanden een passend voorzieningenaanbod in de regio realiseren, zodat elk kind in de vertrouwde omgeving passend onderwijs kan volgen. De samenwerkingsverbanden passend onderwijs zijn verantwoordelijk voor een passend onderwijsaanbod voor alle kinderen in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs. Samen met de scholen zorgen de samenwerkingsverbanden ervoor dat kinderen passende ondersteuning krijgen als dat nodig is.

Onderwijsinspectie

De Onderwijsinspectie houdt toezicht op de kwaliteit van het onderwijs en op het naleven van de Leerplichtwet door scholen. De leerplichtconsulent kan een signaal afgeven aan de Onderwijsinspectie als de onderwijskwaliteit in het geding is of als de Leerplichtwet niet goed wordt nageleefd door scholen.

Halt

Een jongere met beginnend ongeoorloofd verzuim kan naar Halt worden verwezen voor de Haltstraf schoolverzuim. Met deze straf geven we jongeren de mogelijkheid om na te denken over

hun spijbelgedrag en dit te veranderen, voordat het verder uit de hand loopt. De straf bestaat uit gesprekken, een leerstraf en eventueel een werkstraf. De Halt-medewerker helpt de jongere om zelf de regie te nemen, andere keuzes te maken en weer een goed schoolritme te vinden. Eventueel wordt doorverwezen naar passende hulp.

Openbaar Ministerie & Raad voor de Kinderbescherming

Het Openbaar Ministerie (OM) bepaalt wat er gebeurt op het moment dat een leerplichtconsulent proces-verbaal heeft opgemaakt. Als er proces-verbaal is opgemaakt in verband met relatief verzuim, wordt altijd de Raad voor de Kinderbescherming ingelicht. Zij doet vervolgens onderzoek naar de gezinssituatie van de jongere en adviseert over de straf die moet worden opgelegd. Heeft een leerplichtconsulent zorgen of vragen over een specifiek kind/jongere, dan kan de Raad voor de Kinderbescherming hier ook advies in geven.

Onderwijsconsulenten

Zit een leerling thuis of loopt een leerling met extra ondersteuningsbehoefte vast op school en lukt het de ouders, school en het samenwerkingsverband niet om hiervoor een oplossing te vinden, dan zijn de onderwijsconsulenten er om te helpen. Samen met de ouders en de leerling, de school, het samenwerkingsverband en eventueel betrokken hulpverleners kijken de onderwijsconsulenten wat het beste bij de leerling past. De onderwijsconsulenten maken hierbij gebruik van netwerk in de regio, kennis van de wet- en regelgeving, ervaring met het organiseren van maatwerk én het vinden creatieve oplossingen. De Onderwijsconsulenten worden gefaciliteerd door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Hierdoor hebben zij een onafhankelijke rol en is de inzet voor ouders kosteloos.

Samenwerkingspartners

Categorie Zorg

(Jeugd)hulpverlening en begeleiding

GGD

Ook jongeren met zorgwekkend ziekteverzuim lopen het risico de school voortijdig zonder startkwalificatie te verlaten. Voor een goede begeleiding van deze jongeren en voor het maken van een inschatting van de belastbaarheid van deze jongeren werken we integraal samen met de school, jeugdgezondheidszorg en de leerplichtconsulent. De GGD Hollands Midden is de jeugdgezondheidszorgorganisatie in onze regio.

De leerplichtconsulenten werken samen met veel verschillende teams voor hulpverlening en begeleiding. Als achterliggende problematiek de oorzaak is van schoolverzuim, dan verwijst de leerplichtconsulent het kind en ouder(s)/verzorger(s) naar de (jeugd)hulpverlening. De leerplichtconsulenten werken hiervoor samen met OOG voor Thuis (Alphen aan den Rijn) en het Jeugd- en Gezinsteam (Nieuwkoop). Als de veiligheid en ontwikkeling van een kind bedreigd worden, kan de rechter een Jeugdbeschermer aanwijzen om het kind, ouder(s)/verzorger(s) en

andere betrokkenen te begeleiden en te voorkomen dat de situatie verder escaleert. Andere partners waar de leerplichtconsulent mee samenwerkt zijn onder andere het Centrum voor Jeugd- en Gezin (vragen over gezondheid, opgroeien en opvoeden), het Jeugd Preventie Team (voor jongeren die dreigen af te glijden richting criminaliteit), GGZ (geestelijke gezondheidszorg), Veilig Thuis (Kindermishandelingen huiselijk geweld), het Mentorproject (voor hulp bij studie of werk) en het jeugd- en jongerenwerk.

Samenwerking jongeren 17 en 18 jaar

Als de leerplichtconsulent betrokken is bij een jongere die de leeftijd van 18 jaar (bijna) heeft bereikt, dan wordt het leerplichtdossier warm overgedragen aan het Doorstroompunt (voorheen RMC) of het Jongeren Informatie Punt (JIP) in Alphen aan den Rijn of het Zorgteam in Nieuwkoop. Het doel is om de jongere op koers te houden voor het behalen van de startkwalificatie of af te leveren op de arbeidsmarkt.

Doorstroompunt (voorheen RMC)

De kerntaak van het Doorstroompunt (voorheen Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten) is om voortijdig schoolverlaters van 18 tot 23 jaar zonder startkwalificatie in beeld te brengen en deze op vrijwillige basis terug te begeleiden naar een opleiding of een leerwerkplek. Daarnaast draagt het Doorstroompunt zorg voor een regionale samenwerking tussen gemeenten, scholen en instellingen werkzaam op het terrein van arbeidsvoorziening, onderwijs, jeugdhulpverlening en welzijn.

Jongeren Informatiepunt (JIP) / Zorgteam

Als er sprake is van meervoudige problematiek wordt het dossier ook overgedragen aan de jongerenmedewerker van Jongeren Informatiepunt (JIP) (Alphen aan den Rijn) of aan het Zorgteam (Nieuwkoop).

Terugblik

Het afgelopen jaar heeft ons beleid en onze aanpak rond leerplicht een belangrijke verschuiving ondergaan. We hebben de focus verlegd van leerplicht naar leerrecht, waarbij de ontwikkeling van de jongere centraal staat. Dit is terug te zien in de cijfers en in onze vernieuwde werkwijze, zoals beschreven in het nieuwe hoofdstuk over TOON (Traject Onderwijs en Ontwikkeling).

Focus op leerrecht

We hebben dit jaar nadrukkelijk de stap gezet om het leerrecht van de jongere voorop te stellen. Wanneer we uitgaan van de ontwikkeling van jongeren, is het essentieel te kijken welke vorm van onderwijs haalbaar voor hen is. In plaats van een strikte focus op aanwezigheid, richten we ons op de vraag: "Wat heeft deze jongere nodig om zich te ontwikkelen?" Dit betekent dat we, samen met onderwijs- en zorgprofessionals, plannen opstellen om belemmeringen voor ontwikkeling weg te nemen. Waar mogelijk begeleiden we jongeren terug naar het onderwijs, of naar een passend alternatief zoals dagbesteding of werk. Het uitgangspunt is dat elke jongere recht heeft op een ontwikkelingskans, ongeacht de obstakels.

Herdefiniëren van doelgroepen

In lijn met de verschuiving naar leerrecht hebben we onze doelgroepen herzien. Voorheen lag de focus vooral op jongeren die de leerplichtwet overtraden. Nu kijken we breder en bieden we ondersteuning aan verschillende groepen jongeren die om uiteenlopende redenen moeite hebben met het onderwijs. Door de doelgroepen opnieuw te definiëren, zorgen we ervoor dat elke jongere gelijke kansen krijgt op onderwijs en ontwikkeling. Zo richten we ons nu niet alleen op thuiszitters en risicoleerlingen, maar ook op jongeren die een uitstroom hebben naar werk of dagbesteding zonder diploma (jongeren in kwetsbare positie, ook wel JIKP'ers). Deze herdefinitie maakt het mogelijk om gericht te werken en maatwerk te bieden voor elke jongere.

Veranderende werkwijze

De veranderende focus op leerrecht vraagt ook om een andere aanpak binnen ons team. In het schooljaar 2023/2024 zijn we gestart met een nieuwe werkwijze binnen team Leerlingzaken. Er zijn vier clusters gevormd: twee clusters voor wettelijke taken, één cluster voor niet-wettelijke taken en een cluster voor administratie en leerlingenvervoer. Aan de uitvoering van de wettelijke taken is niks veranderd. De niet-wettelijke taken, zoals preventie en regie, hebben een prominentere rol gekregen. We werken nauwer samen met ketenpartners om jongeren in een vroeg stadium te begeleiden en te ondersteunen.

Luxe verzuim actie

Dit schooljaar hebben wij onze luxe verzuim actie gedaan op vrijdag 16 februari 2024 aan de vooravond van de voorjaarsvakantie op de basisscholen. Luxe verzuim ontstaat wanneer ouders/verzorgers zonder toestemming van school buiten de gebaande schoolvakanties met verlof gaan. Met deze actie geven wij een signaal af aan zowel ouders/verzorgers als aan de scholen. Het signaal aan ouders/verzorgers heeft een pedagogische insteek. Wat geef je mee aan normen en waarden als je zonder toestemming van het bevoegd gezag van school toch besluit het verlof te nemen en school te skippen? Iets mag niet, maar we doen het toch? Het signaal aan de scholen is om vanuit rechtsgelijkheid verlof aanvragen te beoordelen. Waarom gezin A wel toestemming en gezin B geen toestemming?

Hoe zijn we te werk gegaan?

Enkele weken voordat de actie plaatsvond hebben wij alle basisscholen laten weten dat wij deze actie zullen uitvoeren. Ongeveer twee weken voor de actiedag hebben wij de geselecteerde scholen laten weten bij hen langs te komen. Met het verzoek om de lijst afwezige leerlingen paraat te hebben, ook de geoorloofd afwezigen met een ziekmelding. In drie koppeltjes zijn we langs de scholen gegaan en zijn bij de afwezige leerlingen op huisbezoek geweest. Troffen wij de ouders en leerlingen aan, dan voorzagen we de ziekgemelde jongere van een stuk fruit voor een extra vitamine boost voor een voorspoedig herstel. Bleef de deur ongeopend, dan lieten wij een huisbezoek kaart achter met het verzoek dezelfde dag nog contact op te nemen. Het is gelukt om met alle ouders contact te krijgen, op dezelfde dag of wanneer men terug was van vakantie. Omdat het in de meeste gevallen één dag verzuim betrof zijn deze meldingen voornamelijk afgedaan met een waarschuwing.

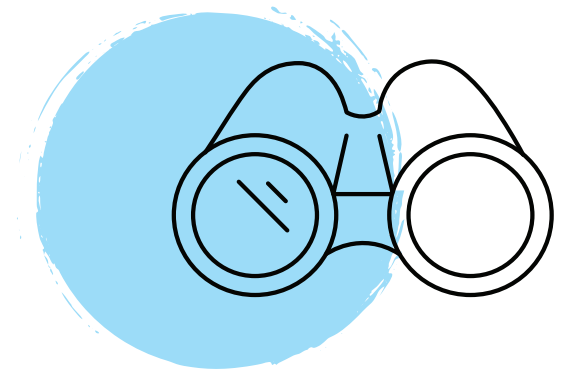

Veranderende werkwijze verduurzamen

Afgelopen jaar is de verschuiving van leerplicht naar leerrecht in gang gezet. Het doel van de leerrechtvisie is om een doorlopende ontwikkelijn te waarborgen voor alle jongeren tussen de 5 en 18 jaar. Een preventieve aanpak en het vroegtijdig meedenken in perspectief zijn daarbij sleutelementen gebleken. Uit de cijfers blijkt dat deze aanpak effectief is. Ook is de verschuiving niet onopgemerkt gebleven: team Leerlingzaken was goed bereikbaar en zichtbaar voor alle partners, met name het onderwijs. Het komende schooljaar ligt de uitdaging in het voortzetten van deze aanpak, met een grotere focus op samenwerking—ongeacht de complexiteit van de situatie van de jongere en/of ouders.

Samenwerking ketenpartners

Samenwerking speelt een cruciale rol bij het succesvol integreren van de leerplicht én de verschuiving naar een leerrechtbenadering. Om deze transitie effectief te laten verlopen, hebben de leerrechtconsulenten zich niet alleen gericht op casusgebonden ondersteuning, maar ook op het versterken van de samenwerking met verschillende ketenpartners. Het afgelopen jaar is ingezet op nauwere afstemming met onder meer SWV Rijnstreek, het Samenwerkingsverband VO/VSO Midden Holland Rijnstreek, OOG voor Thuis en het JGT Nieuwkoop. Deze intensieve samenwerking is essentieel om duurzame oplossingen te vinden voor jongeren en hen optimaal te ondersteunen in hun leertraject.

Preventiecoach mboRijnland Alphen aan den Rijn

Met de aankomende wetwijziging 'van school naar duurzaam werk', willen wij preventief bijdragen aan jongeren in een kwetsbare positie (JIKP'ers) door middel van de inzet van een preventiecoach vanuit het Team Leerlingzaken. De focus ligt op 16- en 17-jarigen die starten met een entreeopleiding op het mbo, terwijl zij afkomstig zijn uit het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs met uitstroomprofiel arbeid of dagbesteding. Als eerste aanspreekpunt bij schoolverzuim zoeken we snel contact met deze jongeren om te bepalen wat zij nodig hebben om hun continue ontwikkelijn te waarborgen. Momenteel stemmen we af met mboRijnland over de inzet van de preventiecoach om schooluitval te voorkomen.

Cijfers en toelichting

Verzuim

Absoluut verzuim

Wat is absoluut verzuim?

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere niet op een school staat ingeschreven. Absoluut verzuim is een strafbaar feit, omdat sprake is van een overtreding van de Leerplichtwet 1969. Voor absoluut verzuim zijn de ouder(s)/verzorger(s) verantwoordelijk en kunnen alleen zij worden vervolgd. De gemeente is op

grond van artikel 19 van de Leerplichtwet 1969 verantwoordelijk voor controle op absoluut verzuim. De leerplichtadministratie start een vooronderzoek en stelt vast of sprake blijft van absoluut verzuim. Als dit het geval is, dan start de leerplichtconsulent een onderzoek. De consulent brengt de oorzaken van het verzuim in kaart en stuurt aan op een oplossing.

Absoluut verzuim	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	18	29	17
Leerplicht Nieuwkoop	4	1	1
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	11	14	13
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	2	2	1

Toelichting:

De kwalificatieplichtige jongere in zowel Nieuwkoop en Alphen aan den Rijn is stabiel te noemen. Opvallend is de stijging bij leerplichtigen in Nieuwkoop. Deze is te verklaren doordat verhuisleerlingen gaande het schooljaar zijn

neergestreken in de gemeente Nieuwkoop. De eenmalige toename in schooljaar 2022-2023 was te verklaren door de toestroom van Oekraïense vluchtelingen naar Nederland. Afgelopen schooljaar is er meer zicht en grip gekomen op deze doelgroep om een passend (ontwikkel)perspectief te vinden.

Relatief verzuim

Wat is relatief verzuim?

Relatief verzuim kan bestaan uit wettelijk verzuim, langdurig verzuim, overig verzuim en luxe verzuim. Bij wettelijk verzuim is sprake van ongeoorloofde afwezigheid van 16 uur of meer les of praktijktijd gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken. Ook luxe verzuim valt onder relatief verzuim. De ouder/verzorger die gezag heeft over het kind of hem verzorgt, moet ervoor zorgen dat het

kind de school van inschrijving bezoekt. Kinderen vanaf 12 jaar kunnen ook zelf verantwoordelijk worden gehouden voor het schoolbezoek. Schoolverzuim van minder dan 16 uur in vier weken valt onder de noemer overig verzuim. Wettelijk gezien hoeven scholen dit niet te melden en blijven zij als eerste verantwoordelijk om het verzuim te bestrijden.

Leerlingen met relatief verzuim melding	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	406	353	303
Leerplicht Nieuwkoop	89	64	60
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	302	310	361
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	54	58	49

Aantal meldingen relatief verzuim	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	499	443	376
Leerplicht Nieuwkoop	104	83	81
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	500	519	694
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	76	79	99

Toelichting:

De bovenste tabel toont het totale aantal leerlingen waarvoor een verzuimmelding is gedaan, terwijl de onderste tabel het totale aantal meldingen weergeeft. Het komt voor dat er voor één leerling meerdere verzuimmeldingen zijn, bijvoorbeeld wanneer het verzuim aanhoudt na een interventie door de leerplichtconsulent, of wanneer later in het schooljaar opnieuw verzuim optreedt. Het totaal aantal gemelde jongeren is vrijwel constant gebleven. Bij de leerplichtige jongeren zien we echter een lichte stijging. Dit kan worden toegeschreven aan de herhaalde spreekuurgesprekken, vooral op de middelbare scholen. De daling onder kwalificatieplichtige jongeren is mogelijk te verklaren

doordat mbo-scholen sneller en intensiever betrokken zijn bij verzuim. De veranderde werkwijze, waarbij scholen nu ook zelf spreekuren aanvragen, heeft hier duidelijk invloed op gehad. Het aantal meldingen bij relatief verzuim is gedaald, hier tegenover staat een toename van het aantal overig verzuim meldingen (zie overig verzuim voor meer informatie).

Bovengenoemde cijfers kunnen we uitsplitsen in verschillende typen schoolverzuim: wettelijk, langdurig, luxe- en overig verzuim. Hierna staan per onderdeel de aantallen.

Wettelijk verzuim

Wat is wettelijk verzuim?
We spreken van wettelijk verzuim als sprake is van minimaal 16 uur ongeoorloofde afwezigheid in een periode van 4 aaneengesloten schoolweken. Scholen zijn wettelijk verplicht om dit binnen 5 werkdagen te melden conform artikel 21 van de Leerplichtwet 1969. Doorgaans probeert de leerplichtconsulent in een gesprek afspraken te maken om het verzuim te stoppen. Indien nodig kan de leerplichtconsulent aansturen op inzet van vrijwillige hulpverlening, de jongere naar Halt verwijzen of een Veilig Thuis melding doen. Als degenen die verantwoordelijk zijn voor het schoolverzuim weigeren om te voldoen aan de verplichtingen uit de Leerplichtwet 1969, dan maakt de leerplichtconsulent proces-verbaal op en stuurt dit naar de officier van justitie.

Leerlingen met wettelijk verzuim melding	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	71	114	74
Leerplicht Nieuwkoop	14	15	16
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	208	222	268
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	29	47	38

Aantal meldingen wettelijk verzuim	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	94	166	101
Leerplicht Nieuwkoop	15	26	28
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	391	410	579
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	58	67	87

Toelichting:
Bij Leerplicht Alphen heeft 20% van de jongeren een recidivemelding. Van deze recidivisten zien we 19,7% slechts één keer terug na een melding. Bij Leerplicht Nieuwkoop is het recidivepercentage 7,1% bij 16 uur verzuim, met slechts één tweede melding, wat ook hier wijst op een succesvolle interventie. In Alphen zijn er 208 jongeren onder de kwalificatieplicht met 391 meldingen, een recidivepercentage van 42%. Streng optreden door mbo-instellingen bij beginnend verzuim verlaagt het aantal meldingen doordat zij zelf trajecten aanbieden. Soms zijn er wel herhaalmeldingen, zoals één student met negen meldingen, deels door vertraging tussen melding en interventie. Mbo-clusters ervaren dit recidivecijfer echter anders, aangezien eerste meldingen vaak intern worden afgehandeld. Ze vragen ons daarom geen actie te ondernemen bij de eerste melding.

Langdurig relatief verzuim

Wat is langdurig relatief verzuim?
Wanneer een jongere minimaal 4 aaneengesloten schoolweken (28 kalenderdagen) continu (on) geoorloofd afwezig is dan spreken we van Langdurig Relatief Verzuim. De school van inschrijving doet de melding van Langdurig Relatief Verzuim. De leerplichtconsulent blijft betrokken bij de jongere totdat de leerling weer naar school gaat. Wanneer kwalificatieplichtige jongeren niet naar school gaan, dan bestaat er geen recht op kinderbijslag. Leerplichtconsulenten kunnen dit melden bij de Sociale Verzekeringsbank en dit kan dienen als financiële prikkel voor ouder(s) en jongeren om te zorgen dat de schoolgang wordt hervat.

Langdurig relatief verzuim	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	2	3	2
Leerplicht Nieuwkoop	0	1	0
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	8	8	2
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	0	1	0

Toelichting:
De kleine daling is te verklaren door de inzet van TOON. TOON richt zich veel meer op risicoleerlingen en thuiszitters, waardoor scholen niet langer via DUO melden, maar direct contact opnemen met TOON voor overleg en ondersteuning. Voor meer informatie, zie de toelichting bij het onderdeel over TOON.

Luxe verzuim

Wat is luxe verzuim?

Luxe verzuim is een vorm van relatief verzuim waarbij zonder toestemming van de school of van de leerplichtconsulent buiten de vastgestelde schoolvakanties om van school wordt verzuimd. Vaak

gaat het om een vakantie onder schooltijd. In veruit de meeste gevallen worden ouder(s)/verzorger(s) verantwoordelijk gehouden voor dit verzuim, aangezien zij kinderen vaak meenemen op vakantie.

Luxe verzuim	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	44	27	15
Leerplicht Nieuwkoop	31	10	8
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	2	2	2
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	2	0	0

Toelichting:

Voorafgaand aan de voorjaarsvakantie is er een luxe verzuim actie uitgevoerd, zoals beschreven in de terugblik. Het doel was om een signaal af te geven aan zowel de scholen als de ouders.

De verzuimactie bleek erg succesvol en verklaart ook de toename die te zien is in cijfers t.o.v. het schooljaar 2022-2023.

Overig verzuim

Wat is overig verzuim?

Onder 'overig verzuim' vallen meldingen die niet onder andere verzuimcategorieën kunnen worden geregistreerd. Dit betreft onder meer het missen van lessen, herhaald te laat komen, vermoedelijk ongeoorloofd ziekteverzuim, evenals registraties van spreekuurgesprekken en adviezen. Bij overig verzuim is sprake van minder dan 16 uur verzuim in vier weken en dit hoeft niet door school te worden gemeld. Zolang de grens van wettelijk verzuim niet is bereikt, is de school verantwoordelijk voor het bestrijden van verzuim. Als de school zich

zorgen maakt om de achtergrond van het verzuim kan dit een reden zijn om een melding van overig verzuim te doen. Op verzoek van de school kan de leerplichtconsulent preventief in actie komen. De leerplichtconsulenten organiseren in samenwerking met de middelbare scholen preventieve spreekuren op de school zelf. De school kan jongeren aanmelden voor het spreekuur van de leerplichtconsulent, zodat de leerplichtconsulent al in een vroegtijdig stadium in gesprek gaat over het verzuim.

Leerlingen met overig verzuim	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	289	209	212
Leerplicht Nieuwkoop	46	38	36
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	84	78	90
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	13	10	11

Aantal meldingen overig verzuim	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	359	247	258
Leerplicht Nieuwkoop	58	46	45
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	99	99	112
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	16	11	12

Toelichting:

Het aantal meldingen van overig verzuim is gestegen doordat scholen vaker gebruikmaken van onze spreekuren bij beginnend verzuim, geregistreerd als 'overig verzuim'. Ter preventie zijn start- en evaluatiegesprekken met

scholen gevoerd, en op VO-scholen worden spreekuurgesprekken gehouden. Van de 61 gesprekken leidde 90% tot geen verdere meldingen, wat aantoont dat deze preventieve aanpak effectief is.

(Strafrechtelijke) Routes oplossen verzuim

Halt-verwijzingen

Wat is een Halt-Verwijzing

In de Halt-straf schoolverzuim krijgen jongeren die verzuimen inzicht in de oorzaak en de gevolgen van hun gedrag en worden zij gemotiveerd weer structureel onderwijs te gaan volgen. Hun ouders worden nadrukkelijk bij de straf betrokken. De Halt-straf bestaat uit gesprekken met de jongere en ouders, een digitale leeropdracht over het

Halt verwijzingen	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	8	7	14
Leerplicht Nieuwkoop	1	1	1
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	0	5	4
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	0	1	0

Toelichting:

Dit jaar zijn de Halt-verwijzingen voor kwalificatieplichtige jongeren gedaald naar nul, terwijl ze voor leerplichtige jongeren stabiel bleven. Dit is een opvallend gegeven. Redenen hiervoor zijn meer focus op preventie, het moment

spijbelgedrag, afspraken voor de toekomst en eventueel een werkopdracht. De inhoud en omvang van de straf zijn afhankelijk van het aantal verzuimde uren en de leeftijd van de jongere.

van melden door scholen en de zwaarte van de problematiek. Bij complexe gevallen is Halt minder effectief, en wordt vaker gekozen voor hulpverlening of een proces-verbaal.

Processen-verbaal

Wat is een proces-verbaal?

De aanpak van de leerplichtconsulent is licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is. Een proces-verbaal is een zwaarder middel. We leiden alle leerplichtconsulenten op tot Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA). Als een kind ondanks interventies van de leerplichtconsulent ongeoorloofd blijft verzuimen, kan de leerplichtconsulent ervoor kiezen proces-verbaal op te maken tegen de ouder(s)/ verzorger(s) of tegen het kind. Dit is mogelijk bij alle soorten verzuim. Het proces-verbaal is een rapport waarin de leerplichtconsulent verslag doet van het onderzoek naar het ongeoorloofde verzuim. Hierna kan het zijn dat ouder(s)/verzorger(s) zich moeten verantwoorden bij het Openbaar Ministerie en/of de rechter. Ook kan de Raad voor de Kinderbescherming onderzoek doen naar de situatie.

Processen verbaal	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	22	24	18
Leerplicht Nieuwkoop	5	13	4
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	7	15	11
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	1	1	0

Toelichting:

Leerplichtconsulenten zetten een proces-verbaal alleen in als ouders of leerlingen verwijtbaar blijven handelen, zoals bij aanhoudend verzuim of weigering om mee te werken aan hulpverlening.

Het dalende aantal processen-verbaal komt door de focus op preventie en vroege doorverwijzing naar zorgtrajecten, wat de terugkeer naar school ondersteunt.

Andere vormen van onderwijs

Vervangende leerplicht voor kinderen van 14 jaar of ouder (3a)

Wat houdt het in?

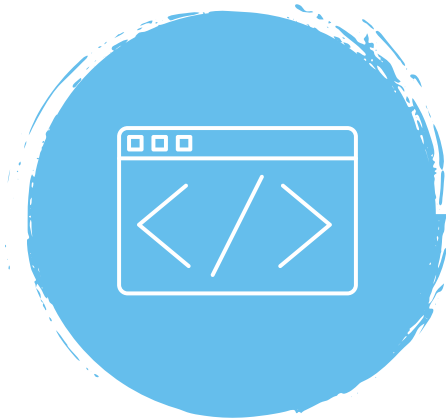
In sommige gevallen is een kind van 14 jaar of ouder niet geschikt om volledig dagonderwijs te volgen. De leerplichtconsulent kan dan een vrijstelling art. 3a toewijzen. Het kind mag dan 4 dagen in de week stagelopen en één dag in de week onderwijs volgen. Bij de aanvraag moet

een plan van aanpak worden opgesteld door de school, met daarin een beschrijving van de onderwijsdoelen en de praktijktijd, dat voorziet in een begeleidingsprogramma ten behoeve van de jongeren en ouders.

Vervangende leerplicht artikel 3a	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	2	1	1
Leerplicht Nieuwkoop	0	1	0

Toelichting:

Dit type vrijstelling is stabiel gebleven en wordt binnen onze gemeenten nauwelijks gebruikt.

Vervangende leerplicht laatste schooljaar (3b)

Wat houdt het in?

In sommige gevallen is een kind niet geschikt is om volledig dagonderwijs te volgen. De leerplichtconsulent kan dan een vrijstelling art. 3b toewijzen. Een kind kan dan vervangende leerplicht krijgen voor het laatste schooljaar dat het kind leerplichtig is. Daarmee kan het kind toegelaten worden tot een opleiding op het mbo. Bij de aanvraag

stelt het mbo een plan van aanpak op, met daarin een beschrijving van de onderwijs- en vormingsdoelen, waaronder algemeen vormend onderwijs en op het beroep gericht onderwijs, en ook de wijze waarop arbeid van lichte aard zal worden verricht, naast het volgen van onderwijs.

Vervangende leerplicht laatste jaar art. 3b	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	11	10	5
Leerplicht Nieuwkoop	2	0	1

Toelichting:

De trend van vorig jaar heeft zich dit jaar doorgezet. Een belangrijke oorzaak hiervoor is het toegenomen aantal zittenblijvers in het pre-examenjaar, wat ertoe leidt dat meer jongeren kiezen voor een start op het mbo op niveau 1 of 2. Daarnaast heeft ook de inzet van TOON

bijgedragen aan deze ontwikkeling. TOON helpt jongeren om hun ontwikkeling niet stil te laten staan, ook wanneer zij vastlopen in het reguliere onderwijs.

Onderwijs in het buitenland (5c)

Wat is een vrijstelling 5 onder c?

In sommige gevallen volgen kinderen (tijdelijk) onderwijs in het buitenland. Ouder(s)/verzorger(s) moeten hiervan dan bewijs aanleveren bij de leerplichtconsulent. Als ouder(s)/verzorger(s)

de benodigde bewijsstukken aanleveren, dan zijn de kinderen van rechtswege vrijgesteld van de verplichting ingeschreven te staan op een Nederlandse school.

Vrijstellingen art. 5 onder c (onderwijs buitenland)	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	25	31	10
Leerplicht Nieuwkoop	2	2	1
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	2	2	2
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	0	0	0

Toelichting:

In Alphen aan den Rijn is een kleine daling bij te zien bij de groep leerplichtigen, met name door minder aanvragen. Het zijn vrijstellingen van rechtswege, waardoor wij inhoudelijk minder betrokken zijn. Vaak betreft het werk van één van

de ouders in het buitenland voor een bepaalde periode. Er is minder sprake van emigratie. Het is een landelijke trend dat er meer vrijstellingen onder artikel 5c van rechtswege worden afgegeven.

Ander onderwijs voor kwalificatieplichtigen

Wat is een vrijstelling art 15?

De artikel 15 vrijstelling is bedoeld voor kwalificatieplichtige jongeren die op een andere wijze onderwijs willen volgen. De jongere volgt bijvoorbeeld een niet erkende opleiding, een cursus,

een bedrijfsopleiding, of online onderwijs omdat fysiek onderwijs niet lukt. De leerplichtconsulent beoordeelt of het door de jongere gekozen plan voldoende onderwijs en kansen bevat.

Vrijstellingen art. 15 kwalificatieplicht	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	10	9	10
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	6	5	0

Toelichting:

Het aantal vrijgestelden onder dit wetsartikel is stabiel gebleven.

Gedogen dat kwalificatieplichtigen tijdelijk geen onderwijs volgen

Wat is een gedoogbeschikking?

Een gedoogbeschikking houdt in dat kwalificatieplichtige jongeren die een verkeerde studiekeuze hebben gemaakt en daardoor dreigen te verzuimen tijdelijk geen onderwijs volgen. Hiervoor moeten zij voldoen aan de volgende voorwaarden:

1. In de meeste gevallen doorloopt de jongere een studie-loopbaantraject van 8 tot 13 weken;
2. De jongere is aangemeld en start zo snel mogelijk met een nieuwe opleiding;
3. De jongere verricht arbeid voor minimaal 24 uur per week in de periode dat tijdelijk geen onderwijs wordt gevolgd.

Gedogen vrijstellingen art. 15	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	1	1	0
Leerplicht Nieuwkoop	0	1	1
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	12	11	11
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	1	0	2

Toelichting:

Het aantal is nagenoeg stabiel gebleven. De gedoogbeschikking wordt met name ingezet wanneer er sprake is van een verkeerde studiekeuze en dat de gewenste opleiding niet aansluitend kan starten. Nog niet elke

mbo-opleiding heeft flexibele of meerdere startmomenten, waardoor het soms nog nodig is om de gedoogbeschikking af te geven. Dit blijft onderwerp van gesprek met de mbo-instellingen.

Vrijstellingen

Ongeschikt voor school wegens lichamelijk of psychische gronden

Wat is een vrijstelling 5 onder a?
Het gaat bij een vrijstelling 5 onder a om kinderen die vanwege een lichamelijke en/of psychische beperking niet in staat zijn om onderwijs op een school te volgen. Ouders vragen geen toestemming, maar sturen een kennisgeving naar de leerplichtconsulent. Een onafhankelijke arts verklaart dat het kind niet in staat is om onderwijs te volgen, waarna de vrijstelling van rechtswege ontstaat. De arts kan voor één jaar vrijstellen, maar ook voor meerdere jaren. Een meerjarige vrijstelling wordt verleend aan jongeren die voor een langere periode

of tot aan de leeftijd van 18 jaar zijn vrijgesteld wegens geen belastbaarheid voor het volgen van onderwijs. De vrijstelling zorgt ervoor dat we vanuit leerplicht niet meer betrokken zijn. Deze jongeren zijn vrijgesteld voor onderwijs en verblijven/ontwikkelen zich bij Kinderdagcentra zoals Ipse de Brugge. Er is geen terugkeer naar onderwijs te verwachten.

Vrijstellingen rechtswege 1 jaar	2023-2024	2022-2023	2021-2022*
Leerplicht Alphen ad Rijn	15	42	-
Leerplicht Nieuwkoop	4	2	-
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	9	10	-
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	4	2	-

Vrijstellingen rechtswege meerjarig lopend	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	47	26	52
Leerplicht Nieuwkoop	6	3	1
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	13	11	13
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	0	3	4

Toelichting

In Alphen aan den Rijn is het aantal vrijstellingen van één jaar van leerplicht van rechtswege aanzienlijk gedaald, terwijl het totale aantal vrijstellingen, inclusief de meerjarige, stabiel is gebleven ten opzichte van vorig jaar. Deze verandering lijkt te komen doordat onafhankelijke artsen jongeren steeds vaker voor meerdere jaren vrijstellen in plaats van voor één jaar. Opvallend is dat deze trend vooral onder leerplichtige

jongeren uit Alphen aan den Rijn lijkt voor te komen. De oorzaak hiervan is nog onduidelijk. De verschuiving naar meerjarige vrijstellingen lijkt een nieuwe ontwikkeling te zijn en is het waard om de komende jaren nauwlettend te monitoren.
**In het jaarverslag van 21-22 staan geen aantallen benoemd onder behandelende vrijstelling.*

Bezwaar tegen de richting van de school

Wat is een vrijstelling 5 onder b?
Bij een vrijstelling 5 onder b geven ouders aan dat ze overwegende bedenkingen hebben tegen de richting van het onderwijs van alle binnen een redelijke afstand van de woning gelegen scholen. Ouders hangen bijvoorbeeld het holisme of het salafisme aan. Ouders hoeven geen toestemming te vragen, maar sturen een kennisgeving naar de leerplichtconsulent. Ze zijn dan op grond van de Leerplichtwet 1969 van rechtswege vrijgesteld om hun kind op een school in te schrijven.

Vrijstellingen artikel 5 onder b	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	13	10	14
Leerplicht Nieuwkoop	11	8	7
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	1	1	1
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	0	0	0

Toelichting

Er is geen directe verklaring voor de toename van vrijstellingen onder leerplichtigen in Nieuwkoop en Alphen aan den Rijn. Deze vrijstellingen zijn van rechtswege, waardoor wij geen inhoudelijke bemoeienis hebben. Landelijk is het aantal vrijstellingen op basis van geloof of denkrichting sterk gestegen. Hoewel de Tweede Kamer spreekt over wetsaanpassingen, wachten we nog op nieuwe regelgeving. Twee consulenten specialiseren zich in dit onderwerp. Er is momenteel geen toezicht op thuisonderwijs, maar bij zorgen over het welzijn van kinderen wordt de meldcode gevolgd en zo nodig Veilig Thuis ingeschakeld. We overleggen beleidsmatig met andere gemeenten.

Maatwerk contacten

Wat is een maatwerk contact?
Onder 'maatwerk contacten' worden de incidenten geteld die niet onder de andere soorten contacten vallen. Leerplichtconsulenten bemiddelen bijvoorbeeld bij conflicten tussen ouders en school, om te zorgen dat het conflict niet ten koste gaat van de schoolgang en het kind. Ook zijn leerplichtconsulenten betrokken bij kinderen waar zorgen om zijn. De leerplichtconsulent kan betrokken raken op verzoek van de school, hulpverlening, ouder(s)/verzorger(s) of de jongere zelf.

Maatwerk contacten	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Leerplicht Alphen ad Rijn	205	195	107
Leerplicht Nieuwkoop	29	30	19
Kwalificatieplicht Alphen ad Rijn	66	114	112
Kwalificatieplicht Nieuwkoop	15	22	18

Toelichting

In Alphen aan den Rijn is een lichte stijging te zien in maatwerkcontacten bij leerplichtigen, maar er is een daling bij kwalificatieplichtigen in zowel Alphen aan den Rijn als Nieuwkoop. Maatwerk omvat advies aan scholen en ouders, en leerplichtambtenaren zijn steeds vaker fysiek op scholen aanwezig voor informele vragen. Deze worden niet altijd geregistreerd, wat de daling in cijfers deels kan verklaren. Daarnaast melden mbo-instellingen buiten onze gemeente hun maatwerk niet altijd aan ons vanwege afspraken in hun eigen gemeente, terwijl binnen onze gemeente wél melding wordt gedaan.

TOON

Dit schooljaar is het cluster TOON binnen Team Leerlingzaken van start gegaan. TOON staat voor Traject Onderwijs en Ontwikkeling en komt voort uit de verschuiving van de focus van leerplicht naar leerrecht. TOON biedt ondersteuning aan jongeren die om uiteenlopende redenen niet (volledig) kunnen deelnemen aan het onderwijs. De leerrechtconsulenten binnen dit cluster kunnen meer tijd en aandacht besteden aan drie belangrijke doelgroepen waarop zij zich richten: thuiszitters, risicoleerlingen en JIKP'ers (jongeren in een kwetsbare positie). Het doel is om samen met betrokken partijen jongeren te begeleiden naar een duurzame oplossing, zoals terugkeer naar onderwijs, het opzetten van zorgtrajecten of het begeleiden naar de arbeidsmarkt of dagbesteding. Iedere jongere heeft recht op gelijke kansen in onderwijs en ontwikkeling.

Doelgroepen van TOON

1. Thuiszitters

Deze groep omvat jongeren die geoorloofd afwezig zijn met een schoolinschrijving, evenals diegenen die langdurig relatief verzuim vertonen. Kenmerkend is de hoge mate van niet naar school kunnen. TOON biedt in deze geval zowel advies (meedenken over mogelijke opties) als regie, waarbij er wordt aangestuurd op het opstellen van een zorgplan inclusief leerdoelen met als perspectief terugkeer naar onderwijs. Als terugkeer naar het onderwijs geen optie is, dan volgt er een vrijstellingsroute.

2. Risicoleerlingen

Deze leerlingen volgen minder dan 50% van het reguliere lesrooster in het primair en voortgezet onderwijs en vormen daarmee de risicogroep om thuiszitter te worden. De leerrechtconsulenten sluiten aan bij de grote overleggen op de scholen (zorg advies teams). De focus ligt op het opstellen en uitvoeren van een zorg-/ onderwijsplan. Indien nodig pakt de leerrechtconsulent proces regie als onderwijs en zorg er niet gezamenlijk uitkomen.

3. JIKP'ers (jongeren in kwetsbare posities)

Dit zijn jongeren die vanuit het praktijkonderwijs (pro) of voortgezet speciaal onderwijs (vso) zonder diploma uitstromen naar een entreeopleiding van het mbo. TOON biedt deze jongeren ondersteuning door middel van advies zonder hierbij de nadruk te leggen op dwang via het strafrecht als het deze jongere niet lukt om naar school te gaan. De focus ligt hier op ontwikkeling. Door begeleiding naar werk of dagbesteding blijven deze jongeren zich ontwikkelen.

Werkwijze

Met deze aanpak biedt TOON zowel advies als regie, afgestemd op de specifieke situatie van de jongere. Doel is om via samenwerking met verschillende ketenpartners een duurzame oplossing te vinden voor iedere jongere. Toekomstperspectief en regie zijn hierin leidende begrippen.

Toekomstperspectief

Voor elke jongeren is toekomstperspectief belangrijk. Vanuit TOON kunnen wij meedenken in het opmaken van het routeplan naar het gewenste toekomstperspectief. Wat is helpend en wie heeft de jongere daarbij nodig. Hoe eerder wij betrokken zijn, hoe gericht we kunnen inzetten op een continu ontwikkelplan voor de jongere.

Regie

TOON neemt vaak het in het proces de regie op zich. Aan de hand van advies van de onderwijsspecialisten en zorgspecialisten volgt er dan een stappenplan om de leerling zich verder te laten ontwikkelen. Idealiter werkt TOON met twee casusregiehouders: één vanuit onderwijs en één vanuit de zorg.

Caseload en workload

TOON werkt zowel met een (actieve) caseload als met een (passieve) workload. Bij de actieve caseload zijn wij direct betrokken voor het geven van advies en het oppakken van regie.

De passieve workload bestaat uit potentiële jongere waar wij actief betrokken bij kunnen raken. Deze jongeren worden besproken met onze Samenwerkingsverbanden (SWV Rijnstreek en Samenwerkingsverband VO/VSO Midden Holland Rijnstreek) tijdens het thuiszitters-risicoleerlingen overleg. De JIKP'ers hebben wij in ons vizier door gebruik te maken van de Intergrip-module GRIP JIKP'ers.

De leerrechtconsulenten zijn bij 121 jongeren actief betrokken geweest, voor 124 incidenten. Er zijn drie jongeren die vanuit twee doelgroepen actief vanuit TOON zijn opgepakt. De grootste doelgroepen zijn de risicoleerlingen en de thuiszitters. Deze doelgroepen komen naar ons vanuit het primair en voortgezet onderwijs. De JIKP'ers zijn afkomstig uit een kleinere groep (zie doelgroepen van TOON), hierdoor zijn ze ook minder aanwezig binnen de TOON-cijfers.

Passief/actief aantal jongeren	2023-2024
Passief aantal jongeren	389
Actief aantal jongeren	121

Actieve TOON-incidenten	2023-2024
Thuiszitters	52
Risicoleerlingen	61
JIKP'ers	9
Verzuim melding	2
Totaal incidenten	124

Hoe komen leerlingen binnen bij TOON?

De scholen wisten TOON veruit het meeste te vinden voor de jongere waarbij TOON actief betrokken is geraakt. Door middel van een ontwikkelde poster, speciaal voor scholen (vanuit Team Leerlingzaken), konden scholen effectiever schakelen bij risicoleerlingen en dreigende thuiszitters. Gekoppeld aan de aanmeldingen van school zit deelname aan een breed overleg.

Ook zijn er jongeren via leerplicht bij TOON terecht gekomen. Dit kan door melding van overig verzuim door scholen of vanuit een maatwerkcontact. Deze 24 jongeren zijn door de leerplichtconsulenten afgeleverd bij de leerrechtconsulenten om mee te denken om perspectief te bepalen.

Vanuit de passieve workload hebben wij maandelijks overleg met het Samenwerkingsverband Rijnstreek primair onderwijs. Vanuit dit overleg is TOON bij 17 leerlingen actief betrokken geraakt.

Aantal aanmeldingen per aanmelder	2023-2024
School	62
SWV	17
Zorg	4
Ouder/jongere	14
Leerplicht	24

Thuiszitters

Van de 52 geregistreerde geoorloofde thuiszitters heeft er bij 42 thuiszitters een succesvolle TOON-interventie plaatsgevonden. Dat wil zeggen dat deze jongeren weer zijn gestart met ontwikkelen. Voor 29 jongeren geldt dat zij gestart zijn met werken aan de belemmeringen (via een zorgplan) van de schoolgang en er gewerkt wordt aan de lange termijn van het onderwijsperspectief. Vaak verblijven deze jongeren op een zorg-onderwijslocatie, waarbij zorg voorliggend is en onderwijs als aanvulling wordt gegeven om meer zicht te krijgen op de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte. Dertien jongeren zijn terug naar school gegaan of risicoleerling geworden. Voor zeven jongeren was een vrijstelling van onderwijs voorliggend. En bij drie was TOON onvoldoende succesvol binnen de tijd die TOON had, twee hebben de leeftijd van achttien jaar bereikt. De derde kwam niet in beweging, ook al was er een Jeugdbeschermer bij betrokken. Inmiddels is deze jongere ook achttien jaar geworden.

Thuiszitters per afsluitreden	2023-2024
Zorgplan loopt	29
Terug naar school	9
Risicoleerling	4
Vrijstelling	7
Niet succesvol	3

Thuiszitters per regiehouder	2023-2024
School	18
Zorg	31
JIP	1
Overig (jb)	1
Doorstroompunt	1

Risicoleerlingen

In totaal is TOON dit jaar bij 61 risicoleerlingen betrokken geraakt. Bij de risicoleerlingen is het voornaamste doel om ze weer volledig te laten deelnemen aan het volgen van het lesprogramma. Door het inzetten van gerichte zorg kan er opgebouwd worden met het volgen van het aantal lesuren. Voor zeventien leerlingen geldt dat zij weer meer dan 50% van het aangeboden lesprogramma van hun school volgen. Voor de overige risicoleerlingen is er een zorgplan gaan lopen. Het grootste gedeelte van doelgroep gaat tijdelijk minder naar school. Op de dagen dat er geen school is volgen zij specialistische zorg. Aan de hand van de cijfers van volgend schooljaar kunnen we beter analyseren of het wenselijk is om deze doelgroep te blijven monitoren totdat zij meer dan 50% van het aangeboden lesrooster volgen. De regie ligt daarom ook vaker bij het onderwijs.

Risicoleerlingen per afsluitreden	2023-2024
Zorgplan loopt	44
Geen risicoleerling meer	17

Risicoleerlingen per regiehouder	2023-2024
School	39
Zorg	22

JIKP'ers

Afgelopen schooljaar zijn er negen JIKP'ers geholpen door de leerrechtconsulenten, omdat inzet op een diploma via de onderwijsroute niet haalbaar bleek. Er is samen met de jongeren ingezet op nieuw toekomstperspectief. Vier jongeren zijn gaan werken en kunnen zich via hun werkgever door ontwikkelen door het behalen van diverse certificaten. De alternatieve trajecten kunnen uit meerdere trajecten bestaan. Denk aan inzet mentorproject om de jongere te helpen met bepalen toekomstperspectief en aan School@work.

JIKP per afsluitreden	2023-2024
Werk	4
Alternatief traject	5

JIKP per regiehouder	2023-2024
School	2
Zorg	2
Jongere zelf	2
Doorstroompunt	1
JIP	2

Colofon

20240034V3

Gemeente Alphen aan den Rijn

gemeente@alphenaandenrijn.nl

Gemeente Nieuwkoop

info@nieuwkoop.nl

November 2024

